

مدیریت منابع انسانی، بهداشتی و رفاه

آئین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

معاونت پشتیبانی و رفاه

اداره خدمات عمومی

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

هدف: هدف از تدوین این آیین نامه، اجرای مفاد ماده ۸۵ قانون کار جمهوری اسلامی ایران به منظور صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور در خصوص آن دسته از نیروی کار می باشد که در تماس و کار مبارزه شیمیایی با آفات و کلیه امور مرتبط با آن شرکت می کنند

دامنه کاربرد: کلیه پیمانکاران و کارکنان فعال در زمینه فضای سبز و سم پاشی

مسئولیت: مسئولیت اجرای این دستورالعمل به عهده پیمانکاران فضای سبز و سم پاشی بوده و مسئولیت نظارت بر آن به عهده اداره خدمات میباشد

دستورالعمل:

- تا حد امکان از سموم و کود های شیمیایی استفاده نکنید. او لویت اول، آفت کشها و کودهای طبیعی میباشد
- علفهای هرز را از فضای سبز پاکسازی کنید
- پس از فعالیت، پسماندهای فضای سبز را جمع آوری و به محل مخصوص انتقال دهید
- از ریختن هرگونه مواد شیمیایی به فضای سبز خودداری نمایید.
- تا حد امکان از کود و سموم فله استفاده نکنید.
- ظروف، پاکت و گونی سموم و کودها را در سطل های زباله محوطه نیاندازید. برای آنها محلی مخصوص در نظر بگیرید
- بعد از سم پاشی و کود دهی بلافاصله به آبیاری فضای سبز اقدام نکنید

نظر به اینکه سموم اثرات زیانبار بر بدن انسان و حیوانات و پرندگان دارند لذا لازم است با اصطلاحاتی که روی برچسب قوطی های سموم مختلف نوشته شده است، آشنا شوید:

۱- ماده مؤثر:

به ترکیبات شیمیایی موجود در یک سم تجارتي که دارای خاصیت آفت کشی هستند ماده مؤثر گفته می شود. مثلاً دیازینون ۶۰ درصد امولسیون، دارای ۶۰ درصد ماده مؤثر سمی و ۴۰ درصد مواد همراه غیرسمی است.

۲- مواد همراه:

مواد همراه یا قابلیت حل شدن محلول را افزایش داده یا به عنوان ترکیبات امولسیون کننده، خیس کننده عمل می نمایند و باعث رنگین شدن سم نیز می شوند.

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

الف - نکات ایمنی قبل از سمپاشی :

- ۱- ابتدا سم باید از نظر سالم بودن آزمایش شود
- ۲- وسایل مورد نیاز سمپاشی مانند لباس کار - دستکش لاستیکی - عینک دوره دار و ماسک باید آماده گردد
- ۳- نوع آفت و نوع سم مشخص شده باشد.
- ۴- قبل از استفاده از سم بروشور آن مطالعه شده و طبق دستورالعمل آن اقدام شود
- ۵- سموم را برای راحتی کار سمپاشی با هم مخلوط نکنید.
- ۶- فقط به میزان مورد نیاز سموم را خریداری کنید. در صورت وجود مازاد و نگهداری طولانی مدت از اثر بخشی آن کاسته میشود.

ب - نکات ایمنی حین سمپاشی

- ۱- موقع سمپاشی سم را بو نکنید.
- ۲- از خوردن و آشامیدن، استعمال دخانیات در حین سمپاشی پرهیز کنید
- ۳- از وسایل حفاظت فردی مناسب، لباسهای یکبار مصرف یا قابل شستشو، حفاظ های تنفسی کارتریج دار (که **powerd- air** اغلب حاوی زغال فعال و فیلتر ذرات برای گرفتن گردو غبار است) یا از تامین کنندگان هوا و همچنین عینک ایمنی و دستکش های لاستیکی یا پلاستیکی بلند که قسمتی از ساعد را بپوشاند و **purifiers** چکمه های نیتریلی یا نیوپرنی در هنگام سمپاشی استفاده کنید. همیشه در طول سمپاشی شلوار بلند، پیراهن آستین بلند، دستکش، جوراب و کفش بپوشید. در صورت نیاز به لوازم حفاظتی خاص شامل ماسک و کفشهای غیر قابل نفوذ حتماً از آنها استفاده کنید.
- از دستکش ها و چکمه های چرمی در هنگام سمپاشی استفاده نکنید. دستکش های مورد استفاده را جهت اطمینان از نداشتن نشستی چک کنید. بهترین روش برای چک کردن و تست نشستی دستکشها، پر کردن آنها با آب و فشار دادن آن از بالا می باشد ..
- 4- حفاظ تنفسی و عینک ایمنی باید کاملاً متناسب با صورتتان باشد.

- 5- از پوشیدن کفش چرمی خودداری کنید. چرا که کفش چرمی به راحتی آفتکش را جذب کرده ولی به سختی شسته میشود

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

- 6- در صورت وزش باد، پشت به باد عمل سمپاشی را انجام دهید.
- 7- برای تهیه محلول سمی، هرگز آن را با دست به هم نزنید.
- 8- از تماس محلول سمی با بدنتان و محصولاتتی که نیاز به سمپاشی ندارند، خودداری کنید.
- 9- فشار سمپاشی را طوری تنظیم کنید که قطرات درشت روی گیاه تشکیل نشود چون باعث سوختگی گیاه می شود.
- 10- از تنفس غبار آفتکش خودداری کنید و در صورت سمپاشی در فضای بسته پنجره ها را باز نگه دارید
- 11- در صورت اشباع شدگی ماسک تنفسی (استشمام بوی سم از داخل ماسک) آن را تعویض نمایید
- 12- از ریختن محلول سمی در آب های جاری و استخرهای منابع آبی پرهیز کنید.
- 13- هرگز آفتکش ها را بیش از غلظت توصیه شده بر روی برچسب قوطی آن بکار نبرید

ج- نکات ایمنی پس از سمپاشی

- 1- کارگر سمپاش باید پس از پایان کار استحمام نموده، لباس خود را عوض کند
- 2- از بردن لباسها و وسایل حفاظت فردی آلوده به سموم، به منزل خودداری نمایید (لباس افراد سمپاش در محیط کار شسته شود). تمامی پوشاکی را که در زمان تهیه محلول آفتکش و سمپاشی استفاده نموده اید، سریعا با استفاده از مواد شوینده قوی شسته و در آفتاب خشک کنید
- 3- بعد از اتمام سمپاشی قبل از در آوردن دستکشها، ابتدا آنها را با آب بشوئید و سپس دستکشها را درآورده و دوباره دستها را بشوئید
- 4- اگر پس از سمپاشی بارندگی صورت گیرد سمپاشی باید تکرار شود.
- 5- ظروف خالی سم را له کرده وامهآء نمایید
- 6- دستگاه سمپاشی پس از خاتمه کار شسته و خشک نموده
- 7- آفتکش ها را تنها در ظروف اصلی خود نگهداری و آنها را از مواد غذایی، غذای حیوانات، بذر و کود دور و در کشوهای قفل دار نگهداری کنید.

وسایل حفاظت فردی:

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

فصل اول: تعاریف

آفات:

به کلیه عوامل خسارت‌زای زنده از قبیل جانوران زیان‌آور، عوامل بیماری‌زا و علف‌های هرز گفته می‌شود که در مزارع، باغات، کارگاه‌های پرورش دام و طیور، آبزیان، انبارها و اماکن مربوط به کشاورزی، خانگی و سایر کارگاه‌ها به طور مستقیم یا غیرمستقیم موجب نابودی و یا خسارت به محصولات و فرآورده‌ها شده و ایجاد خسارت‌های اقتصادی یا بهداشتی می‌کنند.

سموم دفع آفات:

هرگونه ماده شیمیایی معدنی یا آلی و غیره است که برای پیشگیری، نابودسازی و یا کنترل ناقلین بیماری انسانی و یا حیوانی گونه‌های ناخواسته نباتات یا حیوانات ایجادکننده خسارت به عرصه‌های طبیعی، تولید، فراوری، انبارداری، حمل و نقل محصولات کشاورزی و یا جهت مبارزه با حشرات و آفات داخل یا روی پوست و پشم بدن حیوانات مورد استفاده قرار می‌گیرد.

انبار سموم:

به محلی سرپوشیده و محصور گفته می‌شود که انواع سموم به صورت جامد، مایع و یا گاز در آن با رعایت کامل اصول ایمنی و حفاظتی نگهداری می‌شود.

درجه سمیت:

سمیت بسیاری از سموم با شاخص دز کشنده LD_{50} بیان می‌شود. LD_{50} مقدار ماده سمی است که اگر از یک راه مشخص و معین وارد بدن یک گونه حیوان آزمایشگاهی مشخص شود باعث مرگ ۵۰ درصد از حیوانات مورد مطالعه می‌گردد. این مقدار که بر حسب میلی‌گرم سم بر کیلوگرم وزن بدن حیوانات ذکر می‌شود و معیاری برای طبقه‌بندی سموم است در آزمایشگاه انجام شده و باید نوع حیوان و راه ورود ماده به بدن را نیز مشخص نمود. هرچه مقدار LD_{50} کمتر باشد آن سم مهلک‌تر است.

- سمومی که LD_{50} آنها کمتر از ۲۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم باشد، سموم فوق‌العاده سمی هستند.
- سمومی که LD_{50} آنها بین ۲۰۰ تا ۲۰۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم باشد، سموم با سمیت متوسط هستند.
- سمومی که LD_{50} آنها بین ۲۰۰۰ تا ۳۰۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم باشد، سموم با سمیت ضعیف هستند.
- سمومی که LD_{50} آنها بیش از ۳۰۰۰ میلی‌گرم در کیلوگرم باشد، سموم فاقد سمیت حاد می‌باشند.

مسمومیت:

عبارت است از اختلالات موقتی یا دائمی فیزیولوژیک و بیوشیمیک که در نتیجه ورود سم به بدن از یک راه خاص یا راه‌های مختلف بوجود می‌آید.

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

دوره ابقاء سم یا دوره احتیاط:

مدت زمانی است که طول می‌کشد تا غلظت سم در محیط سم‌پاشی شده به حد قابل قبولی کاهش یافته و در طول این مدت ورود به آن محدوده ممنوع است.

(دوره کارنس) ۱:

حداقل زمانی که بین آخرین سمپاشی و برداشت محصول باید رعایت نمود تا باقیمانده سم به حد مجاز برسد.

وسایل دفع آفات:

کلید تجهیزات و وسایل و ماشین‌آلات، که جهت کاربرد سموم مورد استفاده قرار می‌گیرد.

عمل دفع آفات:

مجموعه عملیاتی که با رعایت اصول علمی برای کنترل آفات به کار برده می‌شود که در این عملیات علاوه بر کنترل آفت بایستی سلامت محیط زیست، انسان، دام و حشرات مفید را در نظر گرفت.

فصل دوم – الزامات عمومی:

ماده ۱- کارفرما مکلف است قبل از شروع عملیات دفع آفات آموزش‌های لازم را به شرح زیر به کارگران مربوطه ارائه نماید: درجه سمیت، راه‌های نفوذ ترکیب فوق به بدن و خطرات آن، روش آماده کردن سم، روش استفاده و موارد ایمنی کار با دستگاه‌های سم‌پاش و تجهیزات جانبی آن، روش‌های صحیح سمپاشی و استفاده از وسایل حفاظت فردی، روش‌ها و احتیاطات لازم جهت باز کردن بسته‌های سم تا انتهای عمل سمپاشی، علائم مسمومیت و اقدامات کمک‌های اولیه، دوره ابقاء سم، انبارداری، حمل و نقل، امحاء و دیگر موارد مرتبط.

ماده ۲- کارفرما مکلف است در صورت بروز مسمومیت، اطلاعات لازم در مورد مشخصات سم مصرفی، علائم مسمومیت و کمک‌های اولیه و پادزهر مندرج در برچسب ظروف محتوی سم را به پزشک معالج ارائه نماید.

ماده ۳- کارفرما مکلف است نسبت به تأمین آب سالم و بهداشتی و به میزان کافی به منظور شستشوی چشم و بدن کارگران سمپاش در شرایط اضطراری و پایان عملیات سمپاشی اقدام نماید.

ماده ۴- مرز نواحی سمپاشی باید با علائم هشداردهنده مشخص شده و ساکنان مناطق مسکونی اطراف نیز بایستی به نحو مناسب مطلع گردند.

ماده ۵- کارفرما مکلف است نسبت به تأمین وسایل و تجهیزات کمک‌های اولیه متناسب با نوع سموم مورد مصرف اقدام نماید.

ماده ۶- در تمامی عملیات دفع آفات و محل‌های نگهداری و انبار سموم، خوردن، آشامیدن و استعمال دخانیات ممنوع می‌باشد. تبصره: قبل از شروع عملیات دفع آفات باید اطمینان حاصل نمود که در محل مربوطه، ماده غذایی و آب آشامیدنی وجود نداشته باشد.

ماده ۷- کارگرانی که در تماس با سموم می‌باشند به محض مشاهده علائم مسمومیت در خود و یا هریک از کارگران، موظفند کارفرما یا نماینده وی را جهت انجام کمک‌های اولیه و تأمین معالجات پزشکی مطلع نماید.

ماده ۸- کارفرما مکلف است میزان مصرف و نوع سم را حسب مورد با توجه به دستورالعمل‌های ارائه شده از جانب وزارت جهاد کشاورزی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ظروف و بسته‌بندی‌های مناسب تهیه نماید.

ماده ۹- کارفرما یا مسئولین ایمنی باید در طول مدت دفع آفات بر کلیه عملیات مربوطه نظارت نماید.

فصل سوم – انبار سموم:

ماده ۱۰- انبار سم باید متناسب با نوع سم و مقدار آن و شرایط نگهداری باتوجه به آب و هوای منطقه و حفظ سلامت محیط زیست

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

باشد.

ماده ۱۱- انبار سم باید خشک و خنک و قابل تهویه و دور از دسترس اطفال و حیوانات و اشخاص غیرمجاز و جدا از محل نگهداری مواد غذایی انسان و دام و بذر و سایر مواد کشاورزی باشد.

ماده ۱۲- طبقه‌بندی و چیدمان مواد در انبار سموم باید به گونه‌ای باشد تا برچسب‌ها و علائم هشداردهنده به وضوح قابل رویت باشند.

۱- cares

ماده ۱۳- کنترل مستمر عوامل محیطی مانند دما، روشنایی و تهویه، رطوبت و نیز ظروف و بسته‌بندی‌ها از نظر پارگی، شکستگی، سوراخ‌شدگی و نشست و تراوش در انبارهای سموم الزامی است.

ماده ۱۴- انبار سموم باید دارای راههای دسترسی مناسب جهت تردد خودروهایی امدادی در شرایط ویژه باشد.

ماده ۱۵- کف انبار سموم باید دارای شیب مناسب به منظور شستشو و سهولت در خروج پسماندهای ناشی از آن باشد.

ماده ۱۶- انبار سموم باید مجهز به سیستم جمع‌آوری فاضلاب با زهکشی مناسب بوده تا از ورود ضایعات مواد به آب‌های سطحی و زیرزمینی جلوگیری شود.

تبصره - زهکشی سیستم فاضلاب نباید روباز باشد.

ماده ۱۷- انبار سموم باید از مصالح غیرقابل اشتعال ساخته شده باشد.

ماده ۱۸- انبار سموم باید مجهز به سیستم تهویه متناسب با حجم آن باشد.

ماده ۱۹- سیم‌کشی برق در انبار سموم باید توکار و کلید و پریزها و روشنایی و سایر وسایل و تجهیزات الکتریکی مانند هواکش از نوع ضدجرقه باشد.

ماده ۲۰- لامپ روشنایی در انبار سموم باید دارای حباب و حفاظ مناسب باشد و فاصله سموم تا چراغهای روشنایی کمتر از یک متر نباشد.

ماده ۲۱- در انبارهای سموم باید از تابش مستقیم نور خورشید به داخل آن جلوگیری به عمل آید.

ماده ۲۲- انبار سموم باید باتوجه به نوع سم و فضای کارگاه به تجهیزات اعلام و اطفاء حریق مناسب مجهز باشد.

ماده ۲۳- تفکیک سموم در انبار باید متناسب با خواص فیزیکی، شیمیایی و درجه اشتعال و با رعایت سایر اصول انبارداری باشد.

ماده ۲۴- فواصل ردیف‌ها و ارتفاع بسته‌بندی در انبار سموم باید برای عبور و مرور افراد و وسایل نقلیه و همچنین عدم سرایت حریق به ردیف‌های بعدی و جلوگیری از ریزش آنها مناسب باشد.

ماده ۲۵- استعمال دخانیات و ایجاد هر نوع شعله باز در انبار سم ممنوع است.

ماده ۲۶- نصب علائم خطر مناسب یا تابلو برای آگاهی دادن و رعایت احتیاطات لازم روی درب انبار الزامی است.

ماده ۲۷- درهای خروج اضطراری انبار سموم باید به طور آشکار علامت‌گذاری شده و به سمت بیرون باز شوند.

ماده ۲۸- رعایت سایر اصول ایمنی مربوط به انبار سموم مندرج در آئین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار و سایر مقررات جاری از جمله قانون مدیریت پسماند و آئین‌نامه‌های اجرایی آن و قانون حفظ نباتات وزارت جهاد کشاورزی و سایر مقررات مربوطه الزامی است.

فصل چهارم - وسایل و تجهیزات دفع آفات:

ماده ۲۹- کارفرما مکلف است نسبت به تأمین کلیه وسایل و تجهیزات دفع آفات و وسایل آماده‌سازی سموم متناسب با حجم کار، نوع سم و روش دفع آفات اقدام نماید.

ماده ۳۰- وسایل و تجهیزات دفع آفات باید کاملاً سالم و ایمن و بدون عیب بوده و در حین کار نیز مرتباً از طرف کارفرما یا

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

مسئولین ایمنی مورد بازدید قرار گیرد و در صورت مشاهده بروز هرگونه عیب و نقص نسبت به رفع نقص یا تعویض وسیله معیوب اقدام گردد.

تبصره - رعایت کلیه مقررات ایمنی مطابق آئین‌نامه‌های مصوب شورای عالی حفاظت فنی به ویژه آئین‌نامه ایمنی ماشین‌ها و ادوات کشاورزی و استانداردهای موجود در خصوص وسایل و تجهیزات مربوطه الزامی است.

ماده ۳۱- سرویس‌ها و بازدیدهای دوره‌ای وسایل و تجهیزات دفع آفات باید از طرف کارفرما یا مسئولین ایمنی مورد اجراء قرار گرفته و در پرونده مربوطه ثبت گردد.

ماده ۳۲- وسایل و تجهیزات دفع آفات باید پس از پایان عملیات با آب کافی شسته شده تا آثاری از سم در دستگاه باقی نماند و بر اساس قانون مدیریت پسماند، باقیمانده حاصل از عملیات شستشو معدوم گردد.

ماده ۳۳- کارگر دفع آفات موظف است به محض بروز هرگونه نقص یا خرابی در هریک از وسایل آماده کردن سم، ماشین‌آلات، تجهیزات و یا وسایل و لوازم حفاظت فردی فوراً مراتب را به کارفرما یا مسئولین ایمنی اطلاع دهد.

فصل پنجم - آماده کردن و جابجایی سم:

ماده ۳۴- رانندگان وسایل نقلیه حمل سموم باید آموزش‌های موردنیاز را دیده باشند.

ماده ۳۵- هنگام آماده کردن سم (اختلاط سم) باید غلظت توصیه شده روی برچسب به طور دقیق رعایت شود.

ماده ۳۶- عمل جابجایی سم از یک ظرف به ظرف دیگر باید توسط کارگران آموزش دیده و با رعایت اصول ایمنی انجام گیرد تا مانع تراوش سم به اطراف گردد.

ماده ۳۷- انتقال سم از مخازن بزرگ به مخازن دیگر باید توسط شیر تخلیه و یا تلمبه انجام گیرد.

ماده ۳۸- حمل ظروف محتوی سم در داخل وسیله نقلیه یا کابین تراکتور ممنوع است.

ماده ۳۹- برای حمل و نقل و جابجایی ظروف و بسته‌های حجیم و سنگین محتوی سموم باید از وسایل مکانیکی مناسب استفاده شود.

ماده ۴۰- نگهداری و حمل سموم دفع آفات، همراه با مواد غذایی، نهاده‌های دامی و تولیدات کشاورزی در کنار یکدیگر ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۱- سموم را نباید در ظروف متفرقه مانند بطری آب یا نوشابه ریخته و جابه‌جا نمود.

فصل ششم - دفع ضایعات سموم:

ماده ۴۲- معدوم‌سازی ظروف محتوی سم و سموم باقیمانده باید مطابق قانون مدیریت پسماند و آئین‌نامه اجرایی آن انجام شود.

ماده ۴۳- استفاده از ظروف خالی سموم برای نگهداری یا حمل مواد دیگر ممنوع است.

ماده ۴۴- ظروف خالی سموم را تا زمان معدوم نمودن باید در محلی مناسب و غیرقابل دسترس افراد غیرمسئول قرار داد.

ماده ۴۵- در صورت ریختن سم بر روی زمین، ماشین‌ها و تجهیزات و وسایل مرتبط، محل آغشته به سم باید فوراً با روش مناسب تمیز گردد.

فصل هفتم - دوره ابقاء سم:

ماده ۴۶- در صورت لزوم، ورود اشخاص به منطقه دفع آفات در دوره احتیاط یا دوره ابقاء سم باید با نظارت کارفرما و با رعایت استفاده از وسایل حفاظت فردی مناسب و سایر مقررات ایمنی باشد.

ماده ۴۷- تهیه و نصب علائم هشداردهنده مناسب برای زمان سمپاشی و دوره ابقاء سم مطابق دستورالعمل‌های مندرج در ظروف و بسته‌های محتوی سموم و آئین‌نامه علائم ایمنی در کارگاه‌ها در اماکن مربوطه الزامی است.

تبصره ۱- علائم فوق باید قبل از استفاده از سموم دفع آفات نصب و پس از اتمام دوره ابقاء برداشته شود.

تبصره ۲- تعداد علائم هشداردهنده باید متناسب با محل، وسعت منطقه سمپاشی شده و محل‌های تردد باشد.

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

فصل هشتم - وسایل حفاظت فردی:

ماده ۴۸- کارفرما مکلف است برای کارگران مربوطه وسایل حفاظت فردی متناسب با نوع و حجم سم و روش و نوع کار را تأمین نماید. وسایل مذکور از قبیل لباس کار، کلاه، سربند، دستکش، گوش بند، ماسک تنفسی، کفش، عینک حفاظتی و سایر وسایل مربوطه مطابق آئین نامه وسایل حفاظت انفرادی باید کاملاً سالم و بی عیب و در مقابل مواد شیمیایی و سموم مقاوم و غیرقابل نفوذ بوده تا از تماس آن با بدن جلوگیری نماید.

ماده ۴۹- هنگام کار با سموم دفع آفات استفاده از ماسک با فیلتر متناسب با نوع سم الزامی است.

ماده ۵۰- برای جلوگیری از نفوذ مواد سمی به داخل گوش قبل از استفاده از کلاه یا سربند باید از گوش بند مناسب استفاده گردد. ماده ۵۱- در صورتی که در زمان کار کردن با سموم، احتمال آغشته شدن دست تا بازو وجود دارد باید از دستکش های ساق بلند که در روی لباس کار قرار می گیرند، استفاده گردد.

ماده ۵۲- بمنظور جلوگیری از باقی ماندن مواد سمی در چین و لبه لباس های کارگرانی که با انواع سموم سروکار دارند، نباید از لباس های کار جیب دار و یا لبه دار (دوبل شلوار) استفاده نمایند.

ماده ۵۳- کارگر دفع آفات موظف است وسایل حفاظت فردی بویژه لباس کار را پس از خاتمه کار بطور جداگانه شستشو و نظافت نموده و هر کدام را در جای مخصوص خود قرار دهد.

فصل نهم: سایر مقررات

ماده ۵۴- انتخاب سم باید به گونه ای باشد که دارای کمترین میزان خطر برای انسان، جانداران و محیط زیست باشد.

ماده ۵۵- قبل از انجام عملیات سمپاشی باید نسبت به حذف موانع و یا اصلاح مسیر سمپاشی و یا باز نمودن آن اقدام گردد.

ماده ۵۶- در فضای باز، در مواقعی که باد شدید می وزد نباید اقدام به عمل سمپاشی نمود.

ماده ۵۷- در صورت ضرورت استفاده از هواپیما جهت سمپاشی و بمنظور جلوگیری از پراکنده شدن سموم در مناطق غیر از مزارع کشاورزی، سمپاشی بایستی در روزهایی که باد نمی وزد انجام گیرد.

ماده ۵۸- در صورتی که سموم مورد مصرف به مقداری باشد که بتوان آن را در قفسه یا جعبه چوبی و یا فلزی قفل دار قرار داد کارفرما باید قفسه یا جعبه مذکور را تهیه نموده و در جای مناسبی قرار دهد.

تبصره - اگرچه قفسه یا جعبه مذکور به منزله انبار سم تلقی گردیده ولی از شمول بعضی از مواد فصل سوم (انبار سموم) مستثنی می باشد.

ماده ۵۹- کار با سموم دفع آفات برای کارگران زیر ۱۸ سال تمام، مادران شیرده و یا باردار ممنوع می باشد.

ماده ۶۰- کلیه واردکنندگان، تولیدکنندگان، توزیع کنندگان و مصرف کنندگان سموم مکلف به رعایت مصوبات هیأت نظارت بر سموم در خصوص نحوه نصب، نگهداری و درج مشخصات لازم بر روی برچسب اطلاعات ظروف سموم می باشند.

ماده ۶۱- برچسب ظروف و بسته بندی های نگهداری آفت کش ها باید مطابق مقررات و ضوابط هیئت نظارت بر سموم کشور حاوی مشخصات ذیل باشد:

۱- عبارت « قبل از استفاده برچسب را با دقت مطالعه نمائید» در بالای برچسب درج گردد.

۲- نام عمومی آفت کش.

۳- نام تجاری و فرمولاسیون آفت کش.

۴- نام شیمیایی آفت کش.

۵- نوع آفت کش و نحوه جذب.

۶- گروه، نحوه عمل و خانواده آفت کش.

۷- میزان ماده مؤثر: براساس وزن به وزن و یا وزن به حجم.

آیین نامه حفاظتی کار با سموم دفع آفات

- ۸- درجه خطر ماده مؤثر.
- ۹- عبارت « دور از دسترس و دید کودکان در محل قفل‌دار نگهداری شود» بزرگ و درشت در بالای برچسب درج گردد.
- ۱۰- موارد مصرف.
- ۱۱- مدیریت کاربرد آفت‌کش‌ها.
- ۱۲- طریق مصرف آفت‌کش.
- ۱۳- حداقل زمانی فاصله برداشت (دوره کارنس).
- ۱۴- احتیاطات لازم.
- ۱۵- سمیت برای محیط زیست.
- ۱۶- درج علائم خطر Pictogram در برچسب.
- ۱۷- علائم مسمومیت.
- ۱۸- کمک‌های اولیه.
- ۱۹- پادزهر.
- ۲۰- شرایط نگهداری آفت‌کش بایستی در برچسب توضیح داده شود.
- ۲۱- ذکر جمله زیر بر روی برچسب ضروری است « با نظر متخصص گیاهپزشک می‌بایست مصرف شود».
- ۲۲- قید عبارت « ثبت نام و نشانی خریدار و میزان آفت‌کش فروخته شده با ذکر تاریخ در دفاتر مربوطه توسط فروشنده ضروری است» روی تمامی بسته‌های آفت‌کش‌ها و یا برچسب آفت‌کش‌ها لازم است.
- ۲۳- نام و نشانی و شماره تلفن و آدرس پست الکترونیکی شرکت واردکننده و نام کارخانه سازنده (واردکننده)، نام و نشانی و شماره تولیدکننده و آدرس پست الکترونیکی (تولیدکننده یا فرمولاتور)
- ۲۴- تاریخ تولید و انقضاء
- ۲۵- شماره بیج و پارت تولیدی
- ۲۶- وزن یا حجم خالص محتوی بسته
- ۲۷- تصویب هیئت نظارت بر سموم
- ۲۸- شماره تأیید سازمان حفظ نباتات
- ۲۹- برای دریافت اطلاعات بیشتر به بروشور مراجعه گردد.
- ماده ۶۲ - مسئولیت رعایت مقررات این آئین‌نامه برعهده کارفرمای کارگاه بوده و در صورت وقوع هرگونه حادثه به دلیل عدم توجه کارفرما به الزامات قانونی، مکلف به جبران خسارت وارده به زیان‌دیدگان می‌باشد.
- این آیین‌نامه مشتمل بر نه فصل و ۶۲ ماده و ۶ تبصره به استناد مواد ۸۵ و ۹۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۸ شورای عالی حفاظت فنی مورد بازنگری قرار گرفته و در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۱۹ به تصویب وزیر کار و امور اجتماعی رسیده است..

منابع:

<http://zahrnaghavi.blogfa.com>

<http://azarsimab-safety.persianblog.ir/post/>